

Reguli de conduită pentru avocați

(ultimele modificări – 08.03.2002)

1. INTRODUCERE

1.1. Scopul Regulilor

Prezentele Reguli de conduită pentru avocați au drept scop asigurarea desfășurării activității profesionale de către avocați în conformitate cu principiile etice care servesc ca bază pentru activitatea avocatului în orice societate civilizată. Încălcarea acestor reguli rezultă în aplicarea sancțiunilor disciplinare.

1.2. Obligațiile avocatului

Avocatul este obligat să promoveze echitatea și să prevină inechitatea.

Avocatul este obligat să promoveze interesele clienților săi pe măsura posibilităților în limitele legislației în vigoare. Aceasta se va face indiferent de avantajele sau riscurile personale, apartenența politică, rasa, religia sau considerentele externe.

Avocatul nu trebuie să se identifice cu clientul său și este în drept să se aștepte să nu fie identificat cu opiniile pe care le susține din numele clientului său și în interesul clientului său.

Avocatul este obligat să fie consilier și purtător de cuvânt pentru clientul său.

Avocatul decide personal dacă va accepta angajamentul.

1.3. Conduita avocatului

Avocatul este obligat să aibă o conduită profesională și corectă. Avocatul trebuie să se abțină de la orice conduită care poate prejudicia imaginea Baroului și a profesiei.

2. PRINCIPII GENERALE

2.1. Independența

2.1.1. În scopul onorării obligațiilor asumate, avocatul trebuie să fie independent, astfel încât sfaturile și acțiunile acestuia să nu fie influențate de careva considerente externe. În particular, este important ca avocatul să nu fie influențat de interesele personale sau careva presiuni externe. Avocatul trebuie să evite orice diminuare a independenței sale și nu trebuie să compromită standardele sale profesionale pentru a satisface interesele clientului, ale instanței de judecată sau ale unei persoane terțe.

2.1.2. Avocatul nu trebuie să accepte angajamentul în care interesele sale personale ar putea intra în contradicție cu interesele clientului, sau ar putea influența poziția independentă și liberă a avocatului.

Avocatul nu trebuie să fie interesat în rezultatul soluționării dosarului din punctul de vedere economic prin cesiunea totală sau parțială a creanței clientului. Avocatul nu trebuie să garanteze clientului careva credite. Avocatul care își reprezintă propriile sale interese economice, în general sau parțial, este obligat să informeze despre aceasta părțile cointeresate în baza contractului sau într-un alt mod.

2.1.3. Avocatul trebuie să organizeze afacerile sale astfel încât să nu fie împiedicat în acordarea consultanței și asistenței clienților săi în mod liber și independent, și astfel încât să nu diminueze independența sa în orice alt mod.

2.2. Încredere

În activitatea sa avocatul depinde de încredere pe care o poate obține numai dacă onestitatea și integritatea lui sînt ireproșabile.

2.3. Cerința confidențialității

2.3.1. Pentru practicarea profesiei de avocat este crucial ca clienții și alte persoane să poată încredința avocatului informațiile pe care acesta din urmă este obligat să nu le divulge. Obligația avocatului să păstreze informațiile primite în confidențialitate este o premisă pentru încredere și, prin urmare, reprezintă un drept și o obligație de bază a avocatului.

Obligația avocatului de a respecta confidențialitatea informațiilor primite contribuie la promovarea administrării justiției și interesele clientului, și, deci, se bucură de un nivel de protecție sporit din partea Guvernului.

2.3.2. Avocatul este obligat să respecte obligația sa de confidențialitate conferită prin lege. Informațiile primite de către avocat în legătură cu exercitarea profesiei sale urmează a fi tratate cu precauție, chiar și atunci cînd asupra acestor informații nu se răsfrînge obligația de confidențialitate. Termenul de prescripție nu este aplicabil obligației de confidențialitate.

2.3.3. Avocatul trebuie să ceară asociaților, personalului sau altor persoane angajate de către avocat în legătură cu activitatea sa profesională, să respecte aceeași obligație de confidențialitate.

2.4. Publicitatea activității profesionale și relațiile cu mass media

2.4.1. Publicitatea activității profesionale a avocatului trebuie să aibă forma și conținutul concret și corect și, prin urmare, nu trebuie să conțină date eronate sau care ar induce în eroare.

Se permite menționarea unei sau a mai multor ramuri de specializare a avocatului, cu condiția că avocatul posedă cunoștințele și experiența în domeniile respective.

Avocații trebuie să contribuie la diseminarea informațiilor obiective despre profesia de avocat astfel încât să fie în beneficiul corpului avocaților și tuturor persoanelor care au nevoie de asistență juridică.

2.4.2. În orice discuție legată de litigiu avocatul este obligat să țină cont de interesele părților și onoarea instanței, și, prin urmare, să prevină posibilitatea influențării judecătorilor, juraților și a martorilor. Avocatul trebuie să fie foarte atent în ceea ce privește discuțiile publice pe marginea dosarelor viitoare sau a celor care se află la examinarea instanței de judecată, în care acesta este implicat.

În orice caz, cînd avocatul face declarații pe marginea dosarului în care este sau a fost implicat, acest fapt trebuie expres menționat.

3. RELAȚIILE CU CLIENȚI

3.1. Acceptarea și executarea angajamentelor

3.1.1. Avocatul poate accepta angajamentul numai la solicitarea directă a clientului, la solicitarea efectuată de un alt avocat din numele clientului sau la solicitarea unui organ competent.

În cazul în care avocatul acceptă angajamentul legat de o tranzacție financiară, avocatul trebuie să verifice identitatea clientului sau a intermediarului din numele căruia acceptă angajamentul.

3.1.2. Avocatul trebuie să acorde asistența clientului și să asigure interesele acestuia în mod prompt, conștiincios și cu atenție. Avocatul poartă răspunderea personală pentru executarea angajamentelor pe care le-a acceptat. Avocatul trebuie să informeze clientul despre progresul cauzei.

3.1.3. Avocatul trebuie să încerce să încheie tranzacții de împăcare în măsură în care acestea nu intră în contradicție cu interesele clientului.

3.1.4. Avocatul nu trebuie să accepte angajamentul dacă știe sau trebuie să știe că îi lipsește experiența necesară. Această regulă nu este aplicabilă dacă într-un termen rezonabil avocatul poate obține cunoștințele respective sau competența necesară pentru a asigura executarea profesională și convenită a angajamentului.

Avocatul nu trebuie să accepte angajamente noi dacă volumul său de lucru nu permite executarea promptă a obligațiilor sale profesionale.

3.1.5. Dacă există motive rezonabile pentru a presupune că cheltuielile legate de dosar vor deveni disproporțional de mari în raport cu starea financiară a clientului sau în comparație cu suma litigiului, avocatul este obligat să informeze clientul despre aceasta. Înainte de a angaja un alt avocat, expert sau orice altă persoană în legătură cu angajament, avocatul trebuie să obțină consimțământul clientului său.

3.1.6. Avocatul care a acceptat angajamentul este obligat să-l execute în corespundere cu dorințele clientului, cu excepția cazurilor în care:

avocatului i s-au furnizat informații eronate sau incomplete

clientul nu dorește să urmeze sfaturile avocatului acordate pe marginea dosarului respectiv

necâtînd la faptul că i s-a solicitat acest lucru, clientul nu achită avansul sau refuză să garanteze achitarea onorariului și a cheltuielilor

necâtînd la faptul că i s-a solicitat acest lucru, clientul nu achită serviciile prestate și/sau cheltuielile suportate

clientul inițiază sau contribuie la publicarea unor informații, necâtînd la rugămintea avocatului de a se abține de la asemenea publicare, sau

apar circumstanțe care fac executarea de mai departe a angajamentului de către avocat drept nerezonabilă.

Înainte de a se retrage de la executarea angajamentului avocatul urmează să întreprindă orice măsuri necesare și care nu pot fi amîinate, fără a expune clientul la unele potențiale riscuri.

3.1.7. Avocatul este în drept să refuze transmiterea documentelor legate de dosar și aflate în posesia sa pînă la achitarea de către client a tuturor sumelor datorate avocatului în legătură cu dosarul respectiv. Acest drept nu se aplică dacă și în măsură în care reținerea documentelor va expune clientul la pierderi. În cazul în care suma datorată este disputată, președintele Comisiei disciplinare sau o altă persoană împuternicită de acesta poate stabili ce parte a sumei datorate urmează a fi achitată, restul sumei fiind depozitat sau asigurat în condițiile stabilite de către persoana respectivă.

3.1.8. Avocatul trebuie să se retragă din angajament dacă el bănuiește că angajamentul respectiv implică o tranzacție legată de spălarea banilor și clientul refuză să se abțină de la efectuarea acestei tranzacții.

3.2. Conflict de interese

3.2.1. (Regula generală) Avocatul trebuie să se abțină de la acceptarea angajamentului dacă există riscul că acest angajament poate duce la încălcarea obligației avocatului de loialitate și confidențialitate în relații cu clienții săi sau la încălcarea principiului independenței avocatului.

3.2.2. (Dubla reprezentare) Avocatul nu trebuie să consulte, reprezinte, sau acționeze din numele a doi sau mai mulți clienți dacă aceștia au interese opuse în dosar sau există riscul real de apariție a unei asemenea situații.

3.2.3. (Conflict dintre interesele clienților) Avocatul poate accepta angajamentul din numele clientului care este îndreptat împotriva altui client al avocatului dat, numai în cazul care nu există temeiuri pentru îngrijorare datorită naturii diferite a angajamentului sau naturii diferite a clientului. Avocatul trebuie să anunțe ambii clienți despre această situație.

3.2.4. (Angajamentele îndreptate împotriva foștilor clienți) Avocatul trebuie să fie atent la acceptarea angajamentelor îndreptate împotriva foștilor clienți.

Avocatul trebuie să se abțină de la acceptarea angajamentului îndreptat împotriva fostului său client în cazul în care cunoștințele avocatului despre situația fostului client pot fi utilizate în detrimentul intereselor acestuia și în favoarea noului client.

3.2.5. (Importanța consimțământului clientului) Dacă avocatului i se interzice să acționeze din numele unuia sau a mai multor clienți în baza art. 3.2., această interdicție se aplică numai în măsura în care clientul/clienții nu au exprimat consimțământul său în această privință.

Chiar în cazul în care clienții sînt de acord, interdicția respectivă totuși se aplică dacă prin această se va încălca obligația avocatului de loialitate și confidențialitate față de client sau obligația de a fi independent.

Consimțământul clientului este valabil numai dacă este exprimat ca răspuns la cererea respectivă din partea avocatului prin care clientul este informat în mod complet și corect despre conflictul de interese.

Avocatul care în baza consimțământului expres al clienților activează în calitate de mediator sau arbitru între doi sau mai mulți clienți cu conflict de interese nu încalcă regulile stabilite prin art. 3.2. Dacă medierea nu duce la soluționarea litigiului, avocatul nu poate reprezenta niciuna dintre aceste părți în cadrul soluționării de mai departe a litigiului.

3.2.6. (Aplicarea regulilor în cazul firmelor juridice, birourilor asociate de avocați etc.) Dacă avocatul își desfășoară activitatea în cadrul unei companii juridice, într-un birou asociat etc., regulile indicate în art. 3.2.1.-3.2.5. legate de conflictul de interese sînt aplicabile întregului birou asociat și tuturor angajaților acestuia.

3.3. Calcularea onorariului

3.3.1. Clientul este în drept să fie informat despre modul în care avocatul calculează onorariul său. Suma onorariului trebuie să fie legată în mod rezonabil de angajamentul și lucrul efectuat de către avocat.

3.3.2. Avocatul nu poate încheia cu clienții săi sau cu alte persoane careva acorduri prin care s-ar stipula dreptul avocatului de a primi onorariul calculat ca procent sau parte din rezultatul sau obiectul litigiului, indiferent de faptul dacă aceasta presupune o sumă de bani sau orice altă formă de remunerare.

Excepții de la regula dată pot fi făcute numai în cazurile în care legislația sau regulamentele publice prevăd această posibilitate.

3.3.3. Avocatul nu poate încheia cu clienții săi sau cu alte persoane careva acorduri prin care s-ar stipula dreptul avocatului de a primi onorariul sub formă de acțiuni sau alte forme de participare în companii sau parteneriate, în care valoarea acțiunilor sau a cotelor de participare va depinde de

rezultatul soluționării litigiului. Asemenea acorduri privind acest mod de remunerare nu pot fi încheiate dacă încheierea acestora ar putea afecta poziția liberă și independentă a avocatului la executarea angajamentului.

3.3.4. Dacă avocatul cere achitarea onorariului sau a cheltuielilor în avans, asemenea plăți nu trebuie să depășească suma care în mod rezonabil poate acoperi onorariul și cheltuielile.

3.4. Asistența juridică

Avocatul este obligat să informeze pe clientul său despre posibilitățile obținerii asistenței juridice din partea organelor de stat sau din partea organului specializat de asigurare în domeniul asistenței juridice.

3.5. Fondurile clientului

Fondurile clientului urmează a fi administrate în conformitate cu Capitolul 3 al acestor Reguli care se referă la fondurile încredințate.

Avocatul căruia i se cere administrarea fondurilor nu poate accepta sau administra fondurile ale căror origine este neidentificată.

3.6. Garanție de asigurare

Avocatul trebuie să aibă permanent garanție de asigurare care acoperă orice pretenții legate de compensarea prejudiciilor, care pot fi înaintate în legătură cu activitatea sa profesională.

4. RAPORTURILE DINTRE AVOCAT ȘI INSTANȚELE DE JUDECATĂ ȘI ORGANELE DE STAT

4.1. Comportament în fața instanței de judecată

Avocatul trebuie să aibă un comportament corect și în conformitate cu legislația procesuală. Avocatul trebuie să manifeste respect și să aibă un comportament politicos în fața instanței de judecată, dar, în același timp, trebuie să protejeze interesele clientului său în mod onest, ferm și indiferent de interesele sale personale sau consecințele ce pot surveni pentru sine sau alte persoane. Avocatul este în drept și, în același timp, este obligat să critice instanța de judecată în modul corespunzător și decent.

4.2. Procedură cuvenită

Toate cazurile urmează a fi elucidate prin prezentarea deschisă și profesională a probelor și argumentelor în fața instanței de judecată. Avocatul nu trebuie să încerce să influențeze informal în orice fel pe membrii instanței de judecată.

Avocatul nu trebuie să ofere instanței de judecată în mod intenționat informații incorecte sau care induc în eroare.

4.3. Lucru activ

Avocatul trebuie să se familiarizeze în mod detaliat cu dosarul și să participe pe dosar cu diligența și promptitudinea care corespunde celei mai bune practici profesionale. Avocatul trebuie să răspundă la demersuri și recomandări din partea instanței de judecată fără întârzieri neîntemeiate.

4.4. Volumul rezonabil de lucru

Avocatul trebuie să asigure ca volumul lui de lucru nu depășește nivelul la care el nu ar fi capabil să satisfacă cerințele rezonabile legate de pregătirea pentru ședințele de judecată sau respectarea orarului ședințelor deja programate.

4.5. Propuneri de a încheia acordul de împăcare

Fără consimțământul părții opuse avocatul nu trebuie să divulge propunerile de împăcare făcute de partea opusă sau de către avocatul acesteia, sau să se refere la faptul că partea opusă și-a exprimat dorința de a soluționa litigiul prin încheierea acordului de împăcare. Această regulă se aplică indiferent de faptul dacă partea opusă sau avocatul acesteia a făcut asemenea rezervă sau nu.

Avocatul poate în orice timp să facă referire la propunerile de împăcare pe care le-a înaintat, dacă nu s-a convenit contrariul. Se presupune că propunerile de împăcare înaintate de către avocat urmează a fi prezentate astfel încât să nu fie divulgate eventualele propuneri de împăcare înaintate de partea opusă sau de către avocatul acesteia.

4.6. Martori și experți, etc.

Avocatul este în drept să contacteze orice persoană terță care poate oferi informații sau detalii în legătură cu dosarul, indiferent de faptul dacă persoana respectivă a fost deja declarată în calitate de martor de către partea opusă. Dacă este vorba de martorul care are relații specifice cu partea opusă, martorul respectiv poate fi contactat numai după anunțarea în prealabil a avocatului părții opuse.

În cadrul procesului de judecată orice contacte cu expertul numit urmează a fi efectuate prin instanța de judecată. Contactul direct se permite numai dacă acesta nu va crea careva suspiciuni și dacă contactul prin instanța de judecată este complicat. În acest caz instanța de judecată și partea opusă trebuie informate cât mai urgent posibil atât despre acest contact, cât și despre răspunsul expertului.

4.7. Cazurile în care avocatul poate fi audiat în calitate de martor

Avocatul trebuie să fie foarte atent acceptând angajamentul dacă se poate prevedea din timp că acesta poate fi chemat în calitate de martor pe dosarul respectiv.

4.8. Arbitraj și alte organe de soluționare a litigiilor

Regulile referitoare la raporturile dintre avocat și instanța de judecată care se conțin în pct. 4.1.-4.6. se aplică în mod similar (și în măsura în care pot fi aplicate) la raporturile dintre avocat și arbitraj sau alte organe de soluționare a litigiilor.

5. RAPORTURILE DINTRE AVOCAȚI

5.1. Încredere mutuală dintre colegi

Pentru protejarea intereselor clientului și pentru evitarea conflictelor este nevoie de încredere și cooperare colegială dintre avocați.

Avocatul întotdeauna trebuie să aibă un comportament deschis și să acționeze în interesele clientului.

5.2. Remunerare pentru recomandare

Avocatul nu trebuie să solicite sau să primească de la alți avocați sau de la alte persoane orice plăți sau remunerări pentru recomandare făcută clientului. Respectiv, avocatul nu trebuie să achite orice plăți sau remunerări pentru obținerea clientului.

5.3. Contacte cu partea opusă

Avocatul poate contacta direct partea opusă dacă în legătură cu întrebarea la care se referă contactul partea opusă este reprezentată de un avocat, numai dacă există motive serioase pentru asemenea contact, și dacă era imposibil de contactat avocatul părții opuse, care trebuie să fie informat despre contact și motivele acestuia cât mai urgent posibil.

5.4. Litigii dintre avocați

Dacă avocatul consideră că un coleg a procedat cu încălcarea regulilor de conduită pentru avocați, avocatul trebuie să informeze colegul despre aceasta. Critica lucrului colegilor trebuie să fie concretă și corectă. Litigiile dintre avocați urmează a fi soluționate pe calea amiabilă. Procesele de judecată legate de litigiile menționate mai sus și îndreptate împotriva colegului din străinătate pot fi inițiate numai după ce au fost anunțate barourile respective și după ce aceste barouri au avut posibilitatea să contribuie la soluționarea amiabilă a litigiului.

5.5. Influența interzisă

Avocatul nu trebuie să invoce răspunderea colegului pentru a influența protejarea de către colegul dat a intereselor clientului său.

5.6. Instruirea continuă

Pentru a menține și consolida standardele profesionale și etice ale avocaților, avocatul este obligat să asigure instruirea necesară a angajaților săi, precum și posibilitățile de perfecționare continuă.

5.7. Asociați

Între avocat și asistentul său care nu deține licența de avocat trebuie să fie stabilite raporturi patron-angajat. Asistentul va lucra în oficiul patronului. Raporturile dintre patron și angajat trebuie reglementate în baza unui acord perfectat în forma scrisă, conform căruia, printre altele, angajatului i se garantează un salariu fix rezonabil. Patronul trebuie să supravegheze activitatea asistentului, și să asigure acordarea îndrumărilor corespunzătoare în activitatea sa.

5.8. Schimbarea avocatului

Avocatul care este angajat să reprezinte clientul, substituind un alt avocat pe un dosar, trebuie să asigure ca clientul să informeze avocatul respectiv despre aceasta, sau avocatul de sine stătător trebuie să ofere aceste informații. Dacă interesele clientului necesită întreprinderea unor măsuri urgente, avocatul urmează a fi anunțat cât mai urgent posibil după întreprinderea măsurilor necesare.

5.9. Achitarea onorariului avocatului străin

Dacă avocatul nu numai recomandă sau introduce un alt avocat clientului său, dar se folosește de serviciile unui avocat străin în legătură cu cazul sau solicită consultanța acestuia, avocatul este responsabil pentru achitarea onorariului și a cheltuielilor avocatului străin, chiar dacă clientul său este insolubil. Însă, la inițierea unei asemenea angajări avocații pot încheia acorduri speciale. Mai mult decât atât, avocatul care a angajat un alt avocat poate în orice timp să limiteze răspunderea sa personală la mărimea onorariului și a cheltuielilor care s-au acumulat pînă la data la care acesta va informa celălalt avocat precum că nu-și mai asumă această responsabilitate.

6. REGULILE LEGATE DE ACTIVITATE ÎN ALTE ȚĂRI

6.1. Legătură cu Codul de Conduită CCBE

Avocatul din Norvegia care activează în țările EEA se supune Codului de Conduită CCBE, adoptat de CCBE la 24 noiembrie 1998 și acceptat de Baroul Avocaților din Norvegia la 18 iunie 1999.